

TANTÁRGYI TEMATIKA

BTMMN1002 Műfaj- és eszmetörténet, hatástörténet I.: Felvilágosodás ea.

Tantárgy neve: Műfaj- és eszmetörténet, hatástörténet, Klasszikus	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN1002, BTMMN1003, BTMMN1007 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gyapay László egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Gyapay László egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Műfaj- és eszmetörténet, hatástörténet I.: Felvilágosodás ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN1002 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 1T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN1002, BTMMN1003: kollokvium, BTMMN1007: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: BTMMN1002, BTMMN1003: 2, BTMMN1007: 3	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A tantárgy célja, hogy a hallgatókat megismertesse a klasszikus magyar irodalom legfontosabb eszmetörténeti kérdéseivel, reprezentáns poétikai és retorikai nézeteivel, a korszak vizsgálatához szükséges alapfogalmakkal. A tantárgy első szemesztere áttekinti a felvilágosodás kori irodalomfogalmak rendszerét, tudatosítja a nemzet fogalmának poliszémiáját, tárgyalja a nemzet „csinosításának”, „pallérozásának” (versengő) koncepcióit, vizsgálja az irodalomnak tulajdonított (közösségi) funkciók alakulástörténetét, a „tudós hazafiak”, a literátorok önreprezentációs törekvéseit és a meghatározó kánonalakítási műveleteket. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgató átfogó ismeretekkel rendelkezzen a magyar irodalomtudomány alapvető elméleti kérdéseit, ezek történeti, változó és folyamatszerű összefüggéseit illetően. <i>képesség:</i> A hallgató legyen képes a magyar irodalom jelenségeit a maguk történetiségében, változásaiban és változatosságában elemezni. <i>attitűd:</i> A hallgató munkája során vegye figyelembe a vizsgált nyelvi, illetve irodalmi jelenségek történeti, kulturális és társadalmi meghatározottságát. <i>autonómia és felelősség:</i> A hallgató tudatosan reflektáljon a magyar nyelvi, illetve irodalmi jelenségek, valamint az irodalomtudományi kutatások történeti és kulturális beágyazottságára.	
Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban: 1. Nemzetfogalmak 2. Politikai beszédmódok	

3. Nyelvkérdés, nyelvművelés, nyelvújítás
4. A tudós hazafiság programja
5. Literatúra, hírnév, szakralitás
6. A nyilvánosság formái, sajtóviszonyok
7. Tollharcok, pennacsaták
8. A kritika kezdetei
9. Akadémiai mozgalom
10. Integrált és strukturált irodalom
11. Tudomány és popularitás
12. Korszakrepresentáns műfajok
13. Kulturális modernizációs programok
14. Kánonalakítási törekvések

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódznak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BÍRÓ Ferenc, *A felvilágosodás korának magyar irodalma*, Bp., 1998.

DEBRECZENI Attila, *Tudós hazafiak és érzékeny emberek. Integráció és elkülönülés a XVIII. század végének magyar irodalmában*, Bp., 2009.

HÁSZ-FEHÉR Katalin, *Elkülönülő és közösségi irodalmi programok a 19. század első felében*, Debrecen, 2000 (Csokonai Könyvtár, 21).

TAKÁTS József, *Politikai beszédmodok a magyar 19. század elején (A keret)*, ItK, 1998/5–6, 668–686.

S. VARGA Pál, *A nemzeti költészet csarnokai. A nemzeti irodalom fogalmi rendszerei a 19. századi magyar irodalomtörténeti gondolkodásban*, Bp., 2005.

Benedict R. O'G. ANDERSON, *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, London, 1991, 1–48.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

SZILI József, *Az irodalomfogalmak rendszere*, Bp., 1993.

DEBRECZENI Attila, *Csokonai, az újrakezdések költője (A felvilágosult szemléletmód*

fordulata az életműben), Debrecen, 1993 (Csokonai Könyvtár, 1).

Paul Oskar KRISTELLER, *The Modern System of the Arts: A Study in the History of Aesthetics = Renaissance Thought and the Arts: Collected Essays*, Princeton, 1990, 163–227.

BÍRÓ Ferenc, *A legnagyobb pennaháború. Kazinczy Ferenc és a nyelvkérdés*, Bp., 2010.